

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercyja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austriacka. — Ameryka. — Niemce. — Szwecya. — Królestwo Polskie. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 6. kwietnia. Na założenie szkoły trywialnej w Dubiu, Złoczowskim obwodzie zapewniono następujące kwoty uposażenia: a) Gmina Dubie obowiązała się dawać rocznie dla nauczyciela 180 złr. m. k. i przyjęła na siebie utrzymanie i późniejsze rozszerzenie szkolnego budynku pod nr. konskr. 45, gdzie teraz parochialna szkoła w Dubiu jest umieszczona, sprawienie sprzętów szkolnych, utrzymanie stróża szkolnego i przystawienie 60 kóp okłotów słomy na opalanie szkoły. b) Miejscowy proboszcz Teodor Stachowski obowiązał się dla nauczyciela dawać rocznie 2 złr. m. k. i 1 korzec twardego zboża, pod którym się rozumie pszenica, żyto, jęczmień i hreczka przez przeciąg swego urzędowania w Dubiu. c) Dzierżawca propinacji w Dubiu Szymon Feuerstein przez czas swego pobytu tamże 3 złr. m. k. d) Rzeźnik w Dubiu i dzierżawca propinacji Jossel Hersch Zorn przez czas swego pobytu w Dubiu 2 złr. m. k. dla nauczyciela.

Ta okazana pożyteczna dążność ku popieraniu nauki ludu podaje się niniejszem z uznaniem do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

Na mocy upoważnienia wysokiego c. k. prezydum krajowego z dnia 29. marca 1854 do l. 2414 odbędzie się pod kierunkiem c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego wystawa gospodarcza w Ułaszkwicach obw. Czortkowskiego, podczas tamtejszego jarmarku d. 6. i następnych lipca b. r.

Komisarzami do tej czynności mianowani zostali członkowie towarzystwa: JW. Krzysztof Baron Błażowski, WW. Waleryan Podlewski, Jan Olechowski, Meliton Pienczykowski i Mieczysław Potocki.

Komitet zaprasza przeto wszystkich gospodarzy i posiadaczy celujących zwierząt domowych, jako to: bydła rogatego, koni roboczych, owiec, nierogacizny, drobiu; narzędzi i machin rolniczych, zboża w ziarnie i mące, nasienia roślin okopowych, handlowych i pastewnych i innych wyplodów przemysłu gospodarskiego, aby takowe na wystawę Ułaszkwicką przyprowadzić chcieli i gorliwym udziałem wsparli usiłowania Towarzystwa około ustalenia tej pożytecznej instytucji w naszym kraju.

Z komitetu c. k. Towarzystwa gosp. galic.

We Lwowie dnia 31. marca 1854.

(Rozporządzenie względem poboru należności od spółki majątkowej między małżonkami.)

Temi dniami wyszło rozporządzenie c. k. ministerjum finansów do wszystkich krajowych władz finansowych względem poboru należności od spółki majątkowej pomiędzy małżonkami, którego główne postanowienia są następujące:

Dla oznaczenia należności od zawartej między małżonkami spółki majątkowej potrzeba wiedzieć najpierw, czy spółka ma nastąpić już za życia obojga małżonków czy dopiero po śmierci jednego z nich, dalej czy przekazanie majątku istotnie nastąpiło, a następnie jak dalece rozciąga się taka spółka. Spółka majątkowa zaczyna się za życia obojgu stron, zawisła jedynie od zawarcia małżeństwa i w takim razie należy niezwłocznie uwiadomić władzę finansową o tej sprawie prawnej i wezwać stronę do zapłacenia należności. Przekazanie majątku przy spółce majątkowej między małżonkami, zastrzeżone na wypadek śmierci jednego z małżonków następuje dopiero wtedy, gdy w istocie zaszedł już wypadek śmierci jednego z małżonków. W tej mierze trzeba rozróżnić jeszcze zastrzeżoną dla obu lub tylko dla jednej strony spółkę majątkową na przypadek śmierci jednego z małżonków i tylko w pierwszym razie ma być pobierana należność od całego majątku, który jedna i druga strona wniosła od spółki majątkowej. Jeżeli zaś spółka taka zaczęła się już za życia obojga małżonków, natenczas mają być w razie śmierci jednego z małżonków potrącone wszystkie długi bez róż-

niczy, a zatem także koszt słabości i pogrzebu od całego majątku, i dopiero wtedy można od połowy pozostałego majątku żądać odpłacenia przepisanej należności. (L. k. a.)

(Rozporządzenie ministerjum finansów.)

Wiedeń, 10. kwietnia. C. k. ministerjum finansów wydało mocą najwyż. postanowienia z d. 28. b. m. rozporządzenie obowiązujące dla krajów koronnych Czech, Morawii, Ślązka, Galicyi, Bukowiny, Austrii, Styryi, Karyntyi, Krainy, Saleburga, Tyrolu, Wybrzeża i Dalmacyi, którym pozwolono połączenie kilku pokładów węgla kamiennych pod stósownemi warunkami. Główny warunek zasadza się na tem, ażeby mające się połączyć pokłady tworzyły jedną odgranieczoną całość. (Lit. kor. austr.)

(Komunikacye zamor. k'ie.)

Wiedeń, 8. kwietnia. Za staraniem towarzystwa Lloydy austriackiej będą mogły na przyszłość być poselane depesze telegraficzne płynąciami między Tryestem i Alexandryą paropływaniami prosto z Niemiec północnych i Holandyi ku następującym miejscom: Alexandrya, Kairo, Suez, Aden, Bombaj, Kolombo (Ceylon), Madras, Kalkuta, Penany, Syngapore, Batawia, Manilla, Hongkong, Kanton: Szanghaj, Melbourne, Cheelong (w Australii), Port Adelaide i Sydney. Kto zechce ze sposobności korzystać, winien nadesłać depesze najmniej 24 godzin przed odejściem paropływu. Za przesłankę każdej takiej depeszy żąda towarzystwo od poselających w ogóle 1 funt sztr. opłaty i reczy za dostawę i tajemnicę. Depesze należy adresować do drugiej sekcji austriackiej. Przedsiębiorstwo to okazuje się także dla całego państwa bardzo korzystnem, gdyż przy znacznej komunikacji, jaka zachodzi między Północnemi Niemcami, a najszerzej Holandya telegrafy nasze w ciągłym z nimi zostawać będą ruchu, pośrednicząc ich korespondencyi.

Ameryka.

Hajty. W Havre otrzymano wiadomości z Hajty po dzień 11. marca. Tamtejsze dzienniki zawierają bez komentarza następującą proklamacyę:

„Faustyn I., Cesarz w Hajty. Do ludu i armii. Mieszkańcy Hajty! Smutne nieporozumienia powstały między moim rzadem i reprezentantami Francyi. Negocjacye, które obustronnie prowadzono z życzeniem, ażeby nadać przewagę stosunkom, jakie nigdy nie przestały istnieć między obydwoma narodami, załatwiły wszelkie trudności. Winszuję sobie szczęścia do tego. Wszystko jest teraz spokojne. Mielście słuszną rolę w tej mierze na mądrości rządu. Urzędnicy cywilni i obywatele żyćcie z sobą w zgodzie, a wy żołnierze, którzy z gorliwością pełnicie obowiązki wojskowe, okazaliście baczną i poświęcenie. Ojczyzna winna wam zato wdzięczność i przypomina wam zawsze, że wy jesteście podporą porządku, pokoju i spokojności cesarstwa. Niech żyje wolność! Niech żyje niepodległość! Niech żyje konstytucya! Niech żyje jedność! Dano w naszym cesarskim pałacu w Port-au-Prince dnia 10. marca 1854, w 51. roku niepodległości a w 5. naszego panowania. Faustyn. — Z rozkazu Cesarza: Minister spraw wewnętrznych itd. w Hippolyte, minister wojny itd. Ls. Dufrene, minister finansów i handlu Salomon.“

Wiemy z innego źródła, że dnia 6. marca zawinęły do Port-au-Prince trzy francuskie wojenne okręta dla popierania pieniężnej pretensyi od hajtyjskiego rządu, że pieniądze zapłacono, i że potem mała flotyla do Kartageny odplynęła.

Niemce.

(Głos prezydenta rady w izbie drugiej.)

Berlin, 8. kwietnia. Izba druga naradzała się dziś nad projektem rządowym względem przyzwolenia kredytu na 30 milionów talarów. — Prezydent rady ministrów baron Manteuffel zabrał głos w imieniu rządu i dał następującą deklaracyę:

Mości Panowie! Rząd Jego królewskiej Mości powodowany wielkiem politycznym przesileniem w jakim się znajduje Europa i w obec grożących z kilku stron niebezpieczeństw wojny wystąpił przed tę wysoką izbę z żądaniem, ażeby mu przyzwolono kredyt, by w razie potrzeby całą obroną siłę mógł postawić na nogi. Przed trzema tygodniami, gdy wniosł tę propozycyę, można było żądać udowodnienia, że takie niebezpieczeństwa rzeczywiście istnieją; ale dziś kiedy każda gazeta świadczy o wielkim ruchu wojennym, w jakim się najpotężniejsze mocarstwa Europy znajdują, niepotrzeba już

tego udowodnienia i przedkłada się panom pojedyncza kwestya niepotrzebująca dalszego uzasadnienia:

„Czyli chcecie Mości Panowie wśród tych niebezpieczeństw przyzwolić rządowi środki, by się tym niebezpieczeństwom silnie mógł oprzeć, albo czy chcecie mu tych środków odmówić?“ do jednego jak i do drugiego macie Panowie zupełne prawo.

W komisji izby dałem wyjaśnienia o dotychczasowym toku wypadków politycznych i o stanowisku Prus w obec tych wypadków. Te wyjaśnienia były dane z wszelką świadomością i w przekonaniu, że to uczynić mogę bez szkody dla kraju; niechciałem więc przed panami nic utaić coby mogło mieć wpływ na Waszą uchwałę, a przytem zdawało mi się pożądaną sposobnością wystąpić przeciw błędnemu wyobrażeniu i przedstawieniom, które kraj niepokoją, a oraz wystawić w należytym świetle politykę Prus jako niezawistą i dążącą z samego początku do spokojnego załatwienia konfliktu. — Niechce tutaj powtarzać deklaracji wciągniętej w sprawozdanie komisji, które się znajduje w Waszych rękach; chcę tu tylko dodać fakt, którego przy naradach komisji jeszcze przytoczyć nie mogłem; mianowicie: że między pełnomocnikami czterech mocarstw w Wiedniu spisany został nowy protokół konstatający wspólność usiłowań na dotychczasowej podstawie, a pruski ambasador przed dwoma dniami otrzymał zlecenie podpisać ten protokół.

Teraz kiedy Panowie przystępujecie do tej ważnej narady, niechce Rząd pozostawić żadnej wątpliwości o tem, jak ewentualnie uważać będzie Wasze głosowanie. Rząd będzie musiał przyzwolenie zwlekające lub warunkowe uważać za odrzucenie swej propozycji, gdyż do osiągnięcia swego celu uważa za rzecz ważną i konieczną, ażeby właśnie teraz opatrzony był w żądane środki pieniężne, a niemniej chybionym byłby cel niniejszego żądania, gdyby rządowi, warunkami i zastrzeżeniami chciało związać ręce w chwili kiedy przedewszystkiem na tem zależy ażeby były wolne. Rząd niemoże i niechce robić polityki sięgającej w przyszłość, gdyż jego zdaniem byłoby to ze szkodą dla kraju.

Jeżeli Panowie nieufacie Rządowi, że w terażniejszych stosunkach dobry zrobi użytek z żadanego kredytu, jeżeli żądacie zobowiązania się na dalsze czasy, jeżeli szukacie innych gwarancji aniżeli tych jakie Wam podaje przeszłość i terażniejszość, tedy Mości Panowie, macie prawo odrzucić żądanie Rządu. Ale niepotrzebuję Panom mówić jaki wpływ ta odmowna odpowiedź wywrzećby musiała w terażniejszym położeniu świata na stanowisko Prus.“

(Abbl. W. Z.)

(Komisja rozpoznawcza. — Zasady polityki rządowej.)

Berlin. 5. kwietnia. Uzupełniając podane już poprzednio doniesienia podaje dziennik *Zeit* następujące szczegóły: „Komisja drugiej izby mianowana do rozpoznania projektów ustawy względem przyzwolenia kredytu i poboru dodatku do klasyfikowanego podatku od dochodów, do podatku klasycznego i do podatku od młwa i bydła rzeźnego, złoży rezultat swych obrad w dwóch sprawozdaniach. Komisja oświadczyła, że nieodzowną powinnością izby jest przekonać się z pewnością, czyli środki, które przyzwolić ma reprezentacya kraju, użyte będą w sposób odpowiedni interesom korony i kraju. Przeciw temu stanowisku komisji nie zrobiono żadnego zarzutu. W ciągu narad komisji zażądało przeto kilku członków, ażeby rząd państwa przedłożył niektóre dokumenta, chcąc tym sposobem uzyskać rzeczywistą podstawę dalszych czynności i wyrobić sobie pewne zdanie o stanowisku Prus względem mocarstw zagranicznych, równie jak i o dotychczasowej i przyszłej polityce rządu. Prezydent rady ministrów odpowiedział w części tym życzeniom, w części jednak oświadczył, że dla wyższych względów politycznych tym życzeniem w całości niemoże uczynić zadość. Na zapytanie jednego z członków czyli gabinet pruski w swoim czasie nieotrzymał uwiadomień odnoszących się do sprawy, której przedmiotem jest przedłożona w ostatnich czasach parlamentowi angielskiemu tajna korespondencya względem kroków na wypadek upadku państwa ottomańskiego — oświadczył prezydent rady ministrów, że podobnych uwiadomień nieotrzymał gabinet pruski. Wyraził oraz nadzieję zawarcia ugody na mocy nowego protokołu konferencji wiedeńskiej i oświadczył, że rząd statecznie się trzyma zasad konferencji wiedeńskiej, z której bynajmniej niewystąpił. Rząd jak przedtem tak i nadal trzyma się ściśle porozumienia z Austryą i mocarstwami zachodnemi. Z tego jednak niewynika wcale, ażeby obowiązkiem jego było przyjmować wszystkie propozycje ich reprezentantów. Równie jak mocarstwa morskie niezrywając udziału w konferencyach, bez poprzedniego porozumienia się z mocarstwami niemieckimi kazały wypłynąć flotom swoim na Czarne morze, tak też należy Prusom zostawić wolność czynienia obok konferencji tych kroków, które uznaje za stosowne ku załatwieniu zachodzącego sporu. Żądanie kredytu ze strony rządu opiera się głównie na niebezpieczeństwach terażniejszej sytuacji europejskiej. Istniejące już niebezpieczeństwa powiększyły się podczas narad komisji deklaracyą wojny ze strony mocarstw zachodnich. W takim składzie rzeczy i podczas gdy się wszystkie sąsiednie państwa zbroją, niemożna Prusy pozostać bez uzbrojenia; owszem obowiązkiem rządu jest zająć silne i poważne stanowisko. Przeciw wnioskowi w komisji, ażeby, jak długo niema pewności, że przyłączenie się do Rosyi może nastąpić, odroczone sprawozdanie komisji lub zalecono izbie, ażeby wstrzymała się z uchwałą, oświadczył prezydent rady ministrów, że rząd odroczenie sprawozdania lub wstrzymanie uchwały ze strony izby uważać będzie zarówno z stanowczem wzbranianiem się. Co do obawy nie-

zwłocznego lub późniejszego połączenia się z Rosyą, najlepszą i najpewniejszą gwarancję przeciw takiemu krokowi ze strony rządu podaje jego potąd statecznie zachowana polityka. Prusy trzymają się niezmiennie swego zdania o kwestyi prawnej toczącego się sporu, ale zupełnego zapewnienia, że swego stanowiska nigdy niezmieni, dać niepodobna, gdyż w ciągu zdarzeń słuszność łatwo zamienić się może w niesłuszność. Gdyby naprzykład, na wypadek wprawdzie zupełnie niepodobny do prawdy, ale jednak możliwy, Francya wkroczyła armią do prowincyi nadreńskiej, wtedyby naród takie postępowanie jako niesprawiedliwe musiał odeprzeć, chociażby w pierwotnej przyczynie sporu Rosya stanowczo miała niesłuszność. Chociaż nakoniec rząd uwzględniać musi także wyższe interesa nad materialne, jednak i te zostaną najzupełniej uwzględnione. Na inne zapytanie oświadczył prezydent rady ministrów, że rząd rzeczywiście zajął stanowisko wyczekiwania i pośredniczenia, ale też żadne mocarstwo niezażądało potąd od Prus czynnego wystąpienia. Terażniejszą politykę niemożna zresztą w żadnej mierze porównać z dawniejszą zachowywaną w końcu przeszłego i z początku terażniejszego wieku, gdyż rząd pruski teraz właśnie zamierza porozumieć się z Austryą i innemi państwami związkowemi względem zgodnej polityki. — Na wniosek jednego z członków, izby się bardzo przyczyniło do uspokojenia kraju i do załatwienia niniejszej sprawy po myśli rządu, gdyby rząd w krótkim oświadczeniu zebrał zasady, według których zamierza kierować swą politykę — zezwolił prezydent rady ministrów, ażeby te zasady polityki rządowej w następującej formie przyjęto do sprawozdania komisji.

Dalsza zgodność i porozumienie się z trzema mocarstwami (Austryą, Anglią i Francją) ku spiesznemu przywróceniu pokoju na podstawie prawa wyrzeczonej w protokołach konferencji wiedeńskiej; wolność decyzji w czynnem wystąpieniu dla Prus i ściśle współdziałanie z Austryą i innemi państwami niemieckimi w obrębie tych wspólnych dążeń.“

Wniosek komisji przedłożony izbie jest już wiadomy.

(Abbl. W. Z.)

Szwecya.

(Ruchy i obwarowania wojskowe w Rosyi.)

Sztokholm. 31. marca. Rząd szwedzki, obawiając się niespodzianego napadu Rosyan, uważał dotąd za rzecz główną powiększenie załogi na wyspie Gottland; ale teraz ustała ta obawa zupełnie, odkąd potwierdziła się wiadomość, że Rosyanie opuszczają wyspy Alandskie, i myślą zostawić je bez wszelkiej obrony. W istocie bowiem zdaje się teraz rząd rosyjski mieć głównie na uwadze obronę wybrzeży finlandzkich. Tak pomiędzy innemi piszą do dziennika *Uwebladet* z Finlandyi, że Cesarz rozkazał temi dniami urządzić niezwłocznie telegraf elektryczny między Petersburgiem i przylądkiem Hango. Przylądek ten leży między Helsingfors i Abo, w odległości 10 do 12 mil od Helsingfors, a 8 do 10 mil od Abo, i jest najdalszym południowym punktem Finlandyi. Długość telegrafu wynosić będzie 50 do 60 mil. — Batalion finlandzkich strzelców od gwardyi przybocznej opuścił Helsingfors i udaje się z gwardyą rosyjską do Polski. Natomiast wysłano 6000 ludzi z korpusu grenadyerów z Petersburga do Finlandyi. Zwyczajna załoga Finlandyi, składająca się z 12.000 liniowego wojska rosyjskiego, została teraz po największej części przeniesiona do Oesterbotten (wschodniej części Bottnii), i zostaje pod dowództwem generała-porucznika Ramsay, inspektora batalionu strzelców. Pierwszy oddział finlandzkiej załogi okrętowej, w liczbie 500 ludzi, jest już zupełnie uzbrojony. W Helsingfors budują 10 a w innych zatokach finlandzkich 40 szalup kanonierskich.

(Zeit.)

Królestwo Polskie.

(Wypis z protokołu sekretaryatu stanu Królestwa Polskiego.)

Z Bożej łaski My Mikołaj Pierwszy, Cesarz i Samowładca wszech Rosyi, Król Polski, etc., etc. etc.

Stanowimy:

Artykuł 1szy. Dowodzący korpusem grenadyerów, oraz korpusami 1. i 2gim piechoty, generał-adjutant, generał jazdy, członek rady państwa, hrabia Rüdiger, powołany zostaje do sprawowania, w czasie nieobecności generał-feldmarszałka księcia Warszawskiego hrabi Paskiewicza Erywańskiego, obowiązków namiestnika w Królestwie i do przyzywania w radzie administracyjnej Królestwa, tudzież w ogólnem zebraniu Warszawskich departamentów rządzącego senatu.

Art. 2. Podczas przebywania w Królestwie generał-feldmarszałka księcia Warszawskiego hrabi Paskiewicza Erywańskiego, generał-adjutant hrabia Rüdiger wstępować ma czasowo w sprawowanie obowiązków Warszawskiego wojennego generał-gubernatora.

Dan w Petersburgu, dnia 9. (21.) marca 1854 roku.

(podpisano) Mikołaj.

Przez Cesarza i Króla

Minister-sekretarz stanu, Ig. Turkułt.

Rosya.

Najjaśniejszy Pan, biorąc na uwagę obecne okoliczności, raczył uznać za konieczne, niezawisłe od wojsk, wchodzących do składu armii czynnej, oddać pod zwierzchność generał-feldmarszałka księcia Warszawskiego hrabi Paskiewicza Erywańskiego tak wojska, zostające pod zawiadywaniem generał-adjutanta księcia Gorczakowa, jako i te, które następnie, w skutek rozkazów szczególnych, mogą postąpić na wzmocnienie armii czynnej i wojsk nad Dunajem, oraz pozostawić również do jego rozporządzenia rezerwowe i zapasowe

bataliony i baterie, tak znajdujące się obecnie w rayonie pomienionych wojsk, jako i te, które później tamże mogą być przeznaczone, z warunkiem jednak, aby te części rezerwowe przedewszystkiem używane były zgodnie z celem, w jakim są sformowane.

Jego Cesarska Mość, mianowawszy tym sposobem generał-feldmarszałka księcia Warszawskiego głównodowodzącym wszystkimi pomienionymi wojskami i nadawszy mu prawa, przywiązane do tego stopnia na czas wojenny ustawą dla zarządu armiami z dnia 5. grudnia 1846 roku. Najmilszemu rozkazał raczył:

1) Generał-adjutantowi księciu Gorczakow, iżby nie przestając dowodzić wojskami, pod wodzą jego zostającymi, na dotychczasowej zasadzie, znajdował się pod głównym dowództwem księcia Warszawskiego i wypełniał wszystkie jego rozkazy.

2) W podobny sposób generał-adjutantowi hrabiemu Rüdiger, dowodzić rozłożonemi w rayonie armii czynnej 1szym i 2gim korpusami piechoty, i wstępującym w tenże rayon korpusem grenadyerskim, z wyłączeniem 1ej dywizji grenadyerskiej i batalionu strzelców grenadyerskiego, które otrzymały inne przeznaczenie.

3) Podczas obecności głównodowodzącego przy powierzonych tym generałom wojskach:

a) Podczas niebytności zaś księcia Warszawskiego, generał-adjutant księżę Gorczakow ma: a) dowodzić zostającymi pod jego dowództwem wojskami, na nadanych mu prawach dowódcy oddzielnego korpusu podczas wojny; — b) korespondencje z ministrem wojny po częściach administracyjnej i gospodarczej prowadzić na istniejących dotąd zasadach; — c) w sprawach dotyczących działań wojennych, oraz w sprawach politycznych i sekretnych, udawać się z przedstawieniami do księcia Warszawskiego.

5) Również generał-adjutant hrabia Rüdiger, podczas nieobecności księcia Warszawskiego w Królestwie Polskiem: a) ma dowodzić wszystkimi wojskami w rayonie armii czynnej rozlokowanemi, na prawach dowódcy korpusu oddzielnego w czasie wojny, zawiadując częściami sztyku i inspektorską, oraz administracyjną i wszelkimi sprawami bieżącymi zarządu; — b) przytem polecać wydatki wydatków, etatami oznaczonych, a w razach nadzwyczajnych, nie cierpiących zwłoki, przedsiębrać na prawną odpowiedzialność, wszelkie środki konieczne, donosząc o takowych, jednocześnie Jego Cesarskiej Mości i księciu Warszawskiemu, i zarządzając w tych szczególnych wypadkach, wydatki nadetatowe na sumę do 50,000 rs.; — c) całą korespondencję prowadzić od swej osoby jako dowodzącego grenadyerskim, 1szym i 2gim korpusami piechoty, — i d) w tym celu oddać pod jego zwierzchnictwo, na czas nieobecności głównodowodzącego w Królestwie Polskiem, naczelnika artylerji armii czynnej, naczelnika inżynierów, generał-intendenta, generał-kwaternistrza, generała Deżurnego, generał-policmejstra, atamana pochodnego, polowego generał-sztab-doktora, z ich zarządami, oraz audytoryat polowy i kancelaryę głównodowodzącego.

6) Oprócz tego, generał hrabia Rüdiger, na czas nieobecności księcia Warszawskiego w Królestwie Polskiem, ma pełnić obowiązki Namiestnika Królestwa na zasadzie instrukcji, jaka mu będzie dana przez księcia Warszawskiego, na wzór tej, według której pełnił też obowiązki w 1849 roku generał-inżynierów Daehn.

Jednocześnie z tem Jego Cesarska Mość raczył poruczyć główne zwierzchnictwo:

a) Nad wszystkimi wojskami w gubernii Liflanckiej, twierdzy Dinamünde z wszelkimi wojennymi środkami i urządzeniami w tej gubernii, Rygskiemu Wojennemu, Liflanckiemu, Estlandzkemu i Kurlandzkemu generał-gubernatorowi, generał-adjutantowi księciu Italijskiemu hrabiemu Suwarow-Rimnicskiemu.

b) Nad wojskami w gubernii Estlandzkiej, twierdza Rewel i wszelkimi wojennymi środkami i urządzeniami w tej gubernii: generał-kwaternistrzowi głównego sztabu Jego Cesarskiej Mości generał-adjutantowi Berg.

c) Nad wszystkimi wojskami i twierdzami w Wielkiem Księstwie Finlandzkim i nad wszelkimi wojennymi środkami i urządzeniami, w tym kraju — generał-lejtnantowi Rokasowskiemu.

d) Nad wojskami w gubernii Archangielskiej rozlokowanemi, i nad wszelkimi wojennymi środkami i urządzeniami, w tej gubernii znajdującymi się, tamcznemu wojennemu gubernatorowi wice-admirałowi Boylo.

e) Generał-adjutantowi księciu Italijskiemu hrabiemu Suwarow-Rimnicskiemu i Bergowi, generał-lejtnantowi Rokasowskiemu wice-admirałowi Boylo dozwolić, na czas pełnienia włożonych na nich obowiązków, korzystać z praw dowódcy oddzielnego korpusu, na zasadzie ustawy dla zarządu armiami, z 5go grudnia 1846 roku.

(Gas. Warsz.)

Księztwa Naddunajskie.

(Wiadomości z-nad Dunaju z Lloyd.)

Wiedeń, 10. kwietnia. Dzisiaj nadeszły tu wiadomości z widowiska wojny nad Dunajem z dnia 31. marca, 1. i 2. kwietnia. Omer Basza stoi główną kwatery w Rassowy i koncentruje między Rassową i Kosztendzi ogromną siłę zbrojną. Od 23. marca, dnia przejścia Rosyan za Dunaj, aż do 2. kwietnia, nie zaszło nic ważnego na widowni boju. Rosyane spędzili 12 dni na okupację Dobruczy i wału Trajana. Dnia 2. kwietnia cernowali Rosyane Kosztendzi i Czernawodę; atak na pozycję Mustafy Baszy nie nastąpił jeszcze. Przygotowania do przejścia pod Sylistryą trwają ciągle; zdaje się jednak, że Rosyane nie myślą na seryo o przejściu w tem miejscu.

(W. Ll.)

(Wiadomości z-nad Dunaju z pism Siedmiogrodzkich.)

Według wiadomości dziennika *Sieb. Boten* z Bukaresztu 31. z. m. zamysłają Turcy stawić czoło dopiero po tamtej stronie wału Trajana, i bronić linii od Czernawody aż do Kustendze. — Księżę Gorczakow, jak donosi *Kronst. Ztg.*, nie przybył jeszcze po dzień 31. z. m. do Bukaresztu, był jednak co godzina spodziewany. Hirsowę obsadzili Rosyane wojskiem dnia 29.; zagrażali ją z dwóch stron. Jeden oddział rosyjski szedł z Ibraiłowa w górę Dunaju, a drugi przeprowił się z Słobozya powyżej miasta i dlatego Turcy cofnęli się.

Chrześcianańscy mieszkańcy Maczyna i wszystkich innych miejsc w Dobrudzy wyszli naprzeciw Rosyan z oznakami pokoju, z solą i chlebem, podczas gdy ludność turecka ustąpiła wszędzie z wojskiem ottomańskim. Bułgarowie udzielali Rosyanom wszelkiej pomocy, i dawali co tylko mieli.

Ten sam dziennik zawiera następującą wiadomość, że dnia 27go z. m. przeprowili się Turcy pod Symnicą na lewy brzeg Dunaju. — Większa część ludności tego miasteczka nad Dunajem przejechała trwożą, uchodziła w największym pośpiechu do Bukaresztu, ale i tu panowała wielka obawa, gdyż się rozeszła pogłoska, że Turcy nacierają, co, jak utrzymuje *Kronst. Ztg.*, nie bardzo jest niepodobnem do prawdy, gdyż liczne jeziora i moczary, przerywające ten kraj na wszystkie strony, zmuszają każde wojsko do korzystania zawsze z głównych gościńców, a których na Wołoszczyźnie nie bardzo wiele.

Słychać było także, że Turcy przeszli pod Nikopolem Dunaj, że zajęli Turnu i będą operować w zapleczu rosyjskiego cernującego korpusu pod Kalafatem, podczas gdy armia, która ma być w pochodzie do Bukaresztu, puści się kierunkiem do Krajowy.

Turcy.

(„Journ. de Const.“ o przejściu Rosyan za Dunaj. — Wielka rada w Porcie. — Potoczne wiadomości. — Neutralność Persyi.)

Konstantynopol, 29. marca. O przejściu wojsk rosyjskich za Dunaj pisze „Journ. de Constantinople“ co następuje:

„Angielska fregata parowa „Inflexible“ przybyła tutaj d. 27go wieczór z Kawarny z doniesieniem, że rosyjski korpus armii pod dowództwem generała Lüders przeszedł d. 20. i 21. za Dunaj pod Hirsową w pobliżu Maczyna; okolica Hirsowy jest bardzo bagnista.

Angielski parostatek „Anna“ przybył tu wczoraj z Dunaju z wiadomością, że Rosyane zatopili angielski okręt naładowany zbożem i równie okręt sam jak i holujący go angielski parostatek „Crescent“ poniosły wielką szkodę.

Dnia 24. przybyły do Warny dwa bataliony wojsk załogowych na pokładzie francuskiego parostatku „Sané“ i angielskiego „Fury“.

Przedwczoraj odbyła się pod przewodnictwem wielkiego werya wielka rada narodowa w wysokiej Porcie. Wszyscy ministrowie, dygnitarze państwa, ulemowie i urzędnicy różnych administracji byli obecni. Prócz innych kwestyj politycznych naradzano się także nad odezwą do narodu, która ma być wydana przed wykonaniem nakazanych środków finansowych.

Oddział floty ottomańskiej odplął dnia 24. b. m. do Archipelagu z 5000 ludźmi na pokładzie; wojska te wylądują na pogranicznych wybrzeżach kraju, gdzie obecność ich jest potrzebna. Oddział ten składa się z dwóch tureckich i trzech egipskich fregat, jednej korwety, trzech mniejszych okrętów i jednego parostatku. Rząd perski oświadczył urzędowo swą neutralność z równoczesnym oznajmieniem, że wszystkie kwestyje polityczne między Persją i Turcją pozostaną w ciągu wojny turecko-rosyjskiej in statu quo.

Z Beirutu donoszą z d. 17., że utworzone tam i na Libanonie legie chrześcijańskie oczekują z niecierpliwością rozkazu do pochodu. Kaimakam Druzów na Libanonie, Emil Emin Ruslan przystawił przeszło 2000 ludzi, a byłby pewnie pięć razy tyle zebrał, gdyby był miał potrzebne środki pieniężne.

(Abld. W. Z.)

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 11go kwietnia. Książęco-Parmeńska ambasada w Wiedniu zażądała imieniem swego rządu przedłożenia spisu poddanych Parmeńskich, którzy w c. k. państwach albo tymczasowo bawią, albo w nich osiedli. Wezwaniu temu odpowiedziano wydanem w tym względzie zleceniem do namiestnictw różnych krajów koronnych.

Tryest, 11. kwietnia. Przy oddaniu okrętów swoich, noszących teraz banderę grecką salutowali Rosyane wczoraj wieczór zegnając miasto nasze. Część załogi udała się do Lublany.

Doniesienia z Epiru potwierdzają wiadomość o klęsce powstańców pod Janiną. Grivas, pod którym konia zastrzelono, cofa się ze swojemi hufcami.

Londyn, 10. kwietnia. Lord Lyndhurst wspomniął w izbie wyższej, że Cesarz Rosyi kazał skonfiskować posiadłości tamtejsze byłego ambasadora Anglii pana Seymour; akt podobny sprzeciwia się prawu narodów i odbiera Rosyi prawo uważania się za kraj ucywilizowany. Lord Lansdowne odpowiedział, że rządowi nie doniesiono dotychczas o tem w drodze urzędowej.

(L. k. a.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie stryjskim.)

Stryj, 2. kwietnia. Według doniesień handlowych podajemy

średnie ceny zboża i innych foraliów, jakie były na targach w Bolechowie, Bukaczowcach, Dolinie, Kałuszu, Mikołajowie i Rozdole w drugiej połowie zeszłego miesiąca: korzec pszenicy 8r.—6r.—7r. 2k.—7r.24k.—8r.—8r.16k.; żyta 6r.—5r.—5r.48k.—5r.48k.—6r.42k.—6r.28k.; jęczmienia 4r.48k.—4r.10k.—4r.36k.—5r.12k.—5r.12k.—5r. 8k., owsa 3r.12k.—2r.48k.—2r.49k.—3r.12k.—3r.12k.—3r.18k.; hreczki 8r.—0—0—5r.—5r.—5r.; kukurudzy 5r.36k.—4r.48k.—5r. 48k.—5r.24k.—6r.24.—6r.8k.; kartofli w Kałuszu 3r.12k. Cetrnarsiana 36k.—45k.—1r.—1r.12k.—30k.—57k.; nasienia konicza w Kałuszu 30r. Sąg drzewa twardego 4r.44k.—2r.40k.—4r.16k.—10r.—4r.—4r.48k., miękkiego 3r.12k.—2r.—3r.—8r.—0—4r. Funt mięsa wołowego 3³/₅k.—3k.—4k.—3¹/₅k.—3³/₅k. Garniec okowity 1r.30k.—1r.9k.—1r.18k.—1r.4k.—1r.22k.—1r.4k. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 13. kwietnia.	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	6	12	6	17
Dukat cesarski	6	14	6	20
Półimperyal zł. rosyjski	10	50	10	55
Rubel srebrny rosyjski	2	6	2	7
Talar pruski	2	—	2	3
Poleki kurant i pięciozłotówka	1	30	1	31
Galiczyjskie listy zastawne za 100 złr.	92	10	92	30

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 13. kwietnia 1854.		złr.	kr.
Kupiono przez kuponów 100 po	m. k.	92	24
Przedano „ „ 100 po	„ „	92	54
Dawano „ „ za 100	„ „	—	—
Żadano „ „ za 100	„ „	—	—

Wiedeński kurs papierów.

Dnia 10. kwietnia.		w przecięciu	
Obligacye długi państwa	5 ⁰ / ₀ za sto 86 ⁷ / ₈ 3/4 5/8 1/2 3/4 87	86 ³ / ₄	—
detto z r. 1851 serya B.	5 ⁰ / ₀ „ —	—	—
detto z r. 1853 z wypłatą	5 ⁰ / ₀ „ —	—	—
detto „ „	4 ¹ / ₈ 0/0 „ 77 ¹ / ₂	77 ¹ / ₈	—
detto „ „	4 ⁰ / ₀ „ —	—	—
detto z r. 1850 z wypłatą	4 ⁰ / ₀ „ 89 ¹ / ₂	89 ¹ / ₂	—
detto „ „	3 ⁰ / ₀ „ —	—	—
detto „ „	2 ¹ / ₂ 0/0 „ —	—	—
Pożyczka z losami z r. 1834	„ 212	212	—
detto „ z r. 1839	„ 119 ³ / ₄ 120 ¹ / ₂ 3/4 121	120 ⁵ / ₄	—
Obl. wiedeński miejskiego banku	2 ¹ / ₂ 0/0 „ —	—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5 ⁰ / ₀ „ —	—	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5 ⁰ / ₀ „ —	—	—
detto krajów koron.	5 ⁰ / ₀ „ —	—	—
Akcyje bankowe	1195 1198 1200 1210	1200	—
Akcyje n. a. Tow. eskp. na 500 złr.	450	450	—
Akcyje kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.	—	2245	—
Akcyje kolei żel. Głognickiej na 500 złr.	—	—	—
Akcyje kolei żel. Edynburskiej na 200 złr.	—	—	—
Akcyje kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr.	—	—	—
Akcyje Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr.	—	576	—
Akcyje austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr.	—	580	—
Galiczyjski listy zastawne po 4 ⁰ / ₀ na 100 złr.	—	—	—
Renty Como	—	—	—

Wiedeński kurs weksłów.

Dnia 10. kwietnia.		w przecięciu	
Amsterdam za 100 holl. złotych	113 ¹ / ₂	113 ¹ / ₂	2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	134 ³ / ₈ 135 135 ¹ / ₄ 1/2 135 ¹ / ₄ l.	135	uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę 24 ¹ / ₂ fl.	134 ³ / ₈ 135	134 ⁷ / ₈	3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	—	2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	102 101 ¹ / ₂ 101 100 ¹ / ₂ 101 l.	101	2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	—	2 m.
Liwna za 300 lire toskań.	—	—	2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	13-18 19 20 17 15 14 l.	13-16	3 m.

Lyon za 300 franków	159	159	2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	133 132 ¹ / ₂ 1/4 132	132 ¹ / ₂	2 m.
Marsylia za 300 franków	159 ¹ / ₂	159 ¹ / ₂	2 m.
Paryż za 300 franków	160 159 ¹ / ₂	159 ¹ / ₂	2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	—	—	T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	—	T. S.
Cesarskie dukaty	—	—	39 ¹ / ₂ Agio

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 11. kwietnia o pierwszej godzinie po południu.
 Amsterdam — Augsburg 135. — Frankfurt 134¹/₂. — Hamburg 100¹/₂. Liwna 132 l. Londyn 13 10. Medyolan 132¹/₂. Paryż 159. l.
 Obligacye długi państwa 5⁰/₀ 86³/₈ — 86³/₄. Detto S. B. 5⁰/₀ 107 — 108. Detto 4¹/₂ 0/0 77¹/₂ — 77¹/₄. Detto 4⁰/₀ 69¹/₂ — 69⁵/₈. Detto z r. 1850 z wypłatą 4⁰/₀ 89³/₈ — 90. Detto z r. 1852 4⁰/₀ 88 — 88¹/₂. Detto 3⁰/₀ 54 — 54¹/₂. Detto 2¹/₂ 0/0 44 — 44¹/₄. Detto 1⁰/₀ — —. Obl. indemn. Niż. Austr. 5⁰/₀ 85 — 85¹/₂. Detto z krajów kor. 5⁰/₀ 84¹/₂ — 84³/₄. Pożyczka z r. 1834 215 — 217. Detto z r. 1839 120 — 120¹/₂. Oblig. bankowe 2¹/₂ 0/0 57 — 58. Obl. lom. wen. pożyczki z r. 1850 5⁰/₀ 99 — 99¹/₂. Akcyje bankowe z ujma 1225 — 1230. Detto bez ujmy 1065 — 1070. Akcyje bankowe now. wydania 955 — 960 Akcyje banku eskomp. 92¹/₂ — 93. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda 226¹/₂ — 226³/₄. Detto Głognickiej — —. Detto Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej 250 — 252. Detto Tynawskiej 1. wydania — —. Detto 2. wydania — —. Detto Edynbursko-Neusztadzkiej 55 — 56. Detto żeglugi parowej 575 — 578. Detto 11. wydania 550 — 552. Detto 12. wydania 542 — 545. Detto Lloyda 580 — 583. Detto młyna parowego wiedeń. 130 — 131. Renty Como 12³/₄ — 13. Esterhazego losy na 40 złr. 79³/₄ — 80. Windischgrätz losy 27³/₄ — 28. Waldsteina losy 29¹/₂ — 29³/₄. Keglevicha losy 10¹/₂ — 10³/₄. Cesarskich ważnych dukatów Agio 38¹/₂ — 39.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiedeńskiej d. 11. kwietnia o pół do 2. popołudnia.)

Ces. dukatów stoplowanych agio 38¹/₂. Ces. dukatów obrączkowych agio 38. Ros. imperyal 10.52. Srebra agio 34 gotówka.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 13. kwietnia.

Obligacye długi państwa 5⁰/₀ 85³/₈; 4¹/₂ 0/0 76⁷/₁₆; 4⁰/₀ —; 4⁰/₀ z r. 1850 —; wylosowane 3⁰/₀ 55¹/₂; 2¹/₂ 0/0 —. Losy z r. 1834 —; z r. 1839 119³/₄. Wiedeńskie bank. —. Akcyje bank. 1208. Akcyje kolei półn. 2240. Głognickiej kolei żelaznej —. Odenburskie —. Budwejskie 270. Dunajskiej żeglugi parowej —. Lloyd 582¹/₂. Galic. l. z. w. Wiedniu —. Akcyje niższo-austr. Towarzystwa eskompowego a 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2. m. 113¹/₂. Augsburg 135 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 135 l. 2. m. Hamburg 100¹/₂ l. 2. m. Liwna — p. 2. m. Londyn 13.15. l. 3 m. Medyolan 133 Marsylia — l. Paryż 160 l. Bukareszt 210. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5⁰/₀ lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Pożyczka z roku 1852 —. Oblig. indemn. —.

Przyjechali do Liwo.

Dnia 13. kwietnia.

Hr. Karnicki Teodor, z Michałowice. — PP. Illasiewicz Fran., c. k. radca kameralny, ze Sambora. — Borkowski Włod., z Lubienica. — Dobrzyński Franc., z Bogdanówki. — Petrowicz Krzysztof, z Czerniowiec.

Wyjechali ze Liwo.

Dnia 13. kwietnia.

Hr. Stadnicki Jan, do Jarostawia. — PP. Doskoczyl Wine., c. k. rotmistrz do Krakowa. — Fischer Karol, c. k. rotmistrz i Gall Józef, c. k. porucznik, do Krakowa. — Schaffer Jan, c. k. porucznik, do Złoczowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Liwo.

Dnia 13. kwietnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zrana	28 3 1	— 4°	0°	półn.-zachodni	pogoda
2 god. pop.	28 3 2	0°	— 4°	„	pochmurno
10 god. wie.	28 3 3	— 3°	—	„	pogoda

KRONIKA.

Z funduszu Franciszka Józefa na posiedzeniach dwóch z dnia 1. marca i 12. kwietnia r. b. komitet dozwolił 36 rzemieślnikom i professionistom pożyczki w łącznej ilości 3125 złr. m. k.; w szczególności zaś: dla jednego stolarza 150 złr., dla dwóch stolarzy po 125 złr., dwóm stolarzom po 100 złr., jednemu 75 złr., i jednemu 50 złr., dla dwóch szewców po 100 złr., dla pięciu po 75 złr., a dla czterech po 50 złr., jednemu slusarzowi 50 złr., jednemu farbiarzowi 100 złr., grzebieniarszowi i iglarzowi po 75 złr., mosiężnikowi i szcokarczowi po 100 złr., garbarzowi 200 złr., siedlarzowi i szynkarzowi po 100 złr., dwóm krawcom, jednemu 50 złr., drugiemu 75 złr., ogrodnikowi 75 złr., lakiernikowi 100 złr., rzeźniczce 200 złr., bednarzowi 50 złr. i kramarzowi 75 złr. m. k. — Na ostatniem posiedzeniu jeden krawiec i jeden szewc kończąc już spłatę, podali powtórnie o pożyczkę z pomienionego funduszu pożyczki, i tem chętniej jej udzielono, gdy ci dłużnicy uiszczali się częstszymi spłatami ratalnemi pierwszego długi przed wymówionym czasem, i tem dowiedli, że przy swej rzetelności i pracowitości z otrzymanych pożyczek korzyść prawdziwą odnieśli. — W przeciągu istnienia półrocznego Instytutu wzrósł początkowy jego fundusz prawie o 3000 złr. m. k., a chociaż poszczególnie wydarzyły się wypadki, że niektórzy dłużnicy przypadłej nie zapłacili raty, zaspakajał ją bezzwłocznie

rzeczyciel o tem zawiadomiony, nie wynikała przeto dotąd potrzeba, wystąpienia przeciw dłużnikowi w drodze prawa.

— Trzeba pszczoły tumanić, kto chce miód podebrać, mówią pasiecznicy, a tumanią kadzeniem. Czemu się ludziami kadzi nie wiemy, ale na pszczoły dobry środek jest tytoń, byle nie wiele, bo posną; lepiej służy roztwór saletrzany. Napuścić nim plątek, a wyziew z niego puszczać rurkami z puszek blaszanej przez oczko do ula. Kto ma na rękę rękawiczki, głowę osłoni gazą. a na przypadek ukąszenia chowa przy sobie wodę amoniakalną w flaszczyce, nie ma się czego obawiać.

Jak rytować na szkle.

Oblać najprzód czyste szkło woskiem, ostudzić i potem ryć rylcem lub igłą aż do szkła wszystko co chcemy oznaczyć. Ażeby zaś to, co się odrytowało, utrwalić na szkle, trze się flusspath na proszek, wysypuje do cynowej miednicy, dolewa dwa razy tyle kwasu siarkowego, a nad tem usadza się szkło stroną rytowaną do rozcieku. Cynową miednicę ogrzewa się potem kilka minut nad lampą, by się rozwinęła biała para, która się wjada we wszystkie miejsca rytowane tak, że w dziesięć minut cały rysunek odbił się trwale na szkle. Po ostudzeniu obmyć wosk olejem terpentynowym.